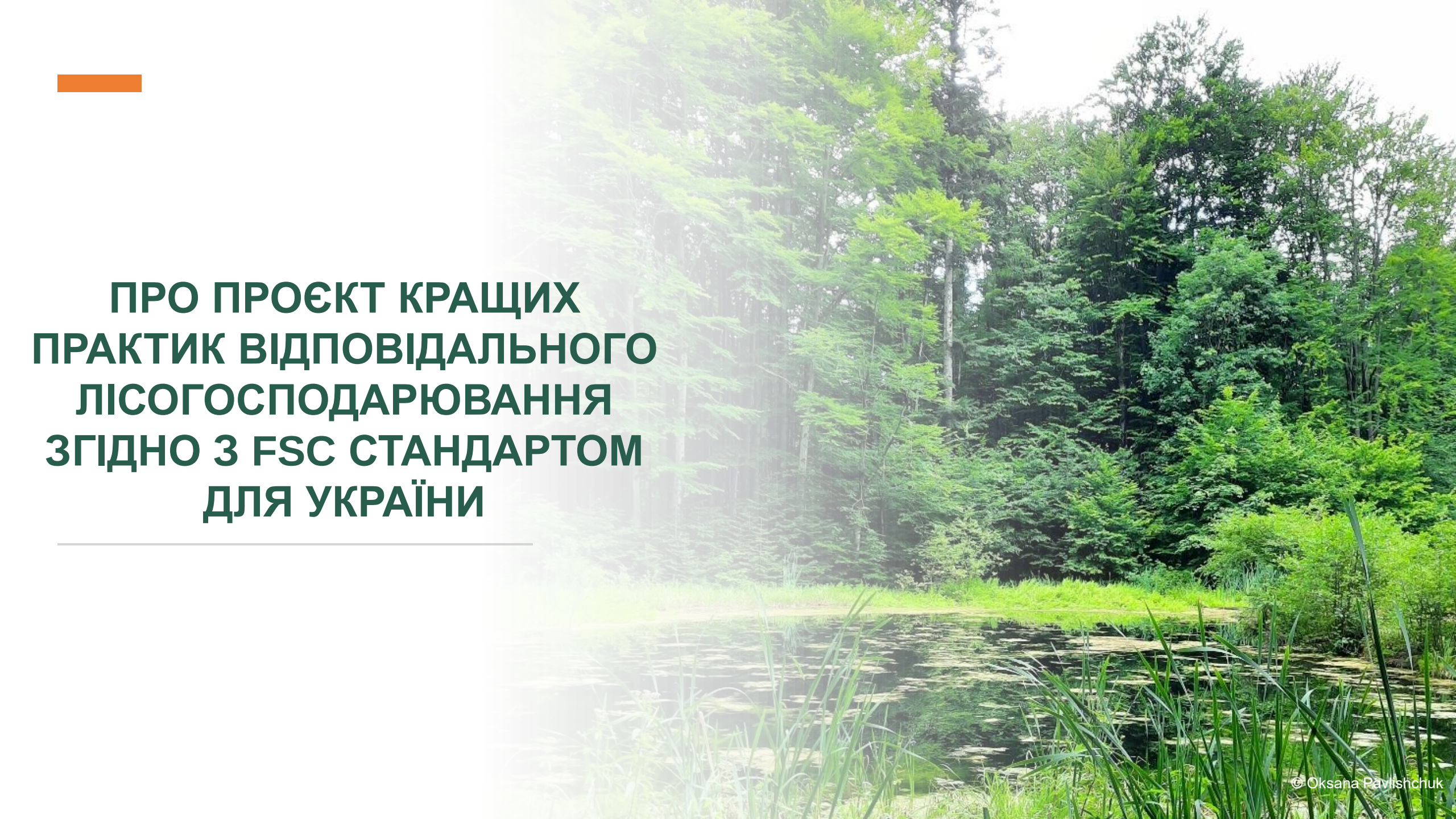

Зміст та ключові положення проєктів процедур щодо *репрезентативних ділянок аборигенних екосистем* *та особливих цінностей для збереження відповідно* **до FSC стандарту для України**

Павліщук Оксана Петрівна, канд. екон. наук, доцент НУБіП України,
консультант FSC Україна

Чурілов Андрій Михайлович, канд. біолог. наук, доцент НУБіП України

*Науково-практичний семінар «Поширення кращих практик відповідального
лісогосподарювання згідно з FSC® стандартом для України»*

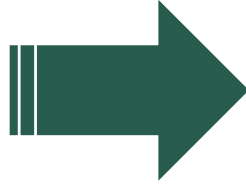
23 травня 2025 р.

ПРО ПРОЄКТ КРАЩИХ ПРАКТИК ВІДПОВІДАЛЬНОГО ЛІСОГОСПОДАРЮВАННЯ ЗГІДНО З FSC СТАНДАРТОМ ДЛЯ УКРАЇНИ

МЕТА ТА ЕТАПИ ПРОЄКТУ ЩОДО КРАЩИХ ПРАКТИК ВІДПОВІДАЛЬНОГО ЛІСОГОСПОДАРЮВАННЯ

**МЕТА
ПРОЄКТУ**

**аналіз та поширення в Україні кращих практик
відповідального лісогосподарювання згідно з FSC
стандартом системи ведення лісового
господарства для України**

Кращими вважаємо практики, які виходять за рамки усталених підходів до ведення господарства, потребуючи здебільшого виконання додаткових вимог, реалізованих у FSC стандарті для України, а також ті, які супроводжуються позитивними екологічними, економічними, соціальними ефектами та відповідають цінностям FSC.

ОРГАНІЗАТОР ПРОЄКТУ

FSC Україна за сприяння ДП
«Ліси України»

ТЕРМІН РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЄКТУ

2023 – 2025 роки (3 етапи)

МЕТА ТА ЕТАПИ ПРОЄКТУ ЩОДО КРАЩИХ ПРАКТИК ВІДПОВІДАЛЬНОГО ЛІСОГОСПОДАРЮВАННЯ

2023 р.

Аналіз системи менеджменту та практики лісогосподарювання на рівні утримувачів FSC сертифікатів в контексті вимог FSC стандарту для України

Виявлено сильні та слабкі сторони системи менеджменту й практики лісогосподарювання, зокрема, в частині цінностей довкілля; виділено елементи кращих практик

2024 р.

Рекомендації щодо формування кращих практик щодо цінностей довкілля як елемента FSC стандарту для України та їх апробація

Розроблення та апробація на рівні підрозділів ДП «Ліси України» проєктів процедур щодо репрезентативних ділянок аборигенних екосистем та особливих цінностей для збереження

2025 р.

Поширення експертних пропозицій щодо документування процесів, визначених FSC стандартом для України, в частині цінностей довкілля як прикладу кращої практики

Організація публічних заходів для поширення проєктів процедур щодо репрезентативних ділянок аборигенних екосистем та особливих цінностей для збереження, розроблених згідно з FSC стандартом для України

МЕТА ТА ЕТАПИ ПРОЄКТУ ЩОДО КРАЩИХ ПРАКТИК ВІДПОВІДАЛЬНОГО ЛІСОГОСПОДАРЮВАННЯ

Про результати дослідження системи менеджменту та практики лісогосподарювання FSC сертифікованих філій ДП «Ліси України» на предмет виявлення кращих практик, впроваджених згідно з вимогами FSC національного стандарту для України

Оксана Павлішук, доцент НУБІП України, консультант FSC Україна

Андрій Чурілов, доцент НУБІП України, експерт FSC Україна

Робоча зустріч з працівниками ДП «Ліси України» щодо дослідження з питань кращих практик відповідального лісогосподарювання, впроваджених згідно з вимогами FSC національного стандарту для України

29 березня 2024 р.

АНАЛІЗ СИЛЬНИХ ТА СЛАБКИХ СТОРІН СИСТЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ ТА ПРАКТИКИ ЛІСОГОСПОДАРЮВАННЯ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ОПИТУВАННЯ ЩОДО КРАЩИХ ПРАКТИК

Про слабкі сторони системи менеджменту та практики лісогосподарювання опитаних філій ДП «Ліси України» в контексті FSC національного стандарту для України свідчать:

АНАЛІЗ СИЛЬНИХ ТА СЛАБКИХ СТОРІН СИСТЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ ТА ПРАКТИКИ ЛІСОГОСПОДАРЮВАННЯ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ОПИТУВАННЯ ЩОДО КРАЩИХ ПРАКТИК

Про сильні сторони системи менеджменту та практики лісогосподарювання опитаних філій ДП «Ліси України» в контексті FSC національного стандарту для України свідчать:

АНАЛІЗ ВІДВІДУВАННЯ FSC СЕРТИФІКОВАНИХ ФІЛІЙ ДП «ЛІСИ УКРАЇНИ» В РАМКАХ ДОСЛІДЖЕННЯ ЩОДО КРАЩИХ ПРАКТИК У ЧАСТИНІ ЦІННОСТЕЙ ДОВКІЛЛЯ

Про розроблення та апробацію на базі FSC сертифікованих одиниць лісогосподарювання ДП «Ліси України» експертних пропозицій щодо процедур виконання вимог стандарту в частині репрезентативних ділянок абсорбентних екосистем та особливих цінностей для збереження

Оксана Павлішук, доцент НУБІП України, консультант FSC Україна

Андрій Чурілов, доцент НУБІП України, експерт FSC Україна

Робоча зустріч з працівниками ДП «Ліси України» «Результати проекту щодо кращих практик відповідального лісогосподарювання, впроваджених згідно з вимогами FSC стандарту для України, у 2024 р. та його перспективи на 2025 р.»

15 квітня 2025 р.

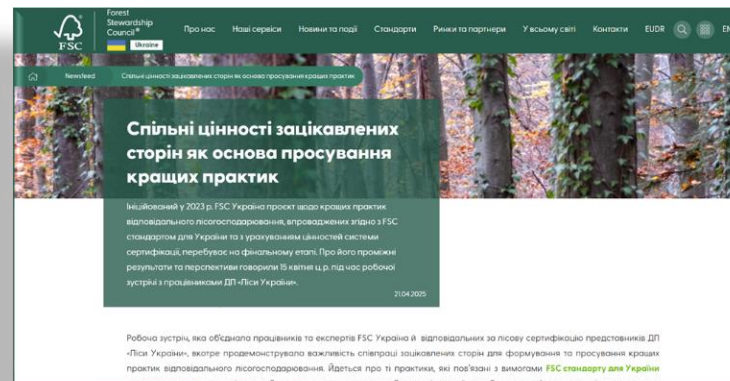
Робочі зустрічі з працівниками ДП «Ліси України» з питань проміжних результатів проєкту щодо кращих практик (2024 – 2025 рр.)

ЗМІСТ ПРОЄКТІВ ПРОЦЕДУР ЩОДО ЦІННОСТЕЙ ДОВКІЛЛЯ

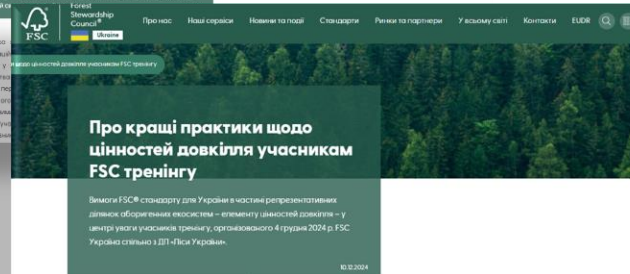
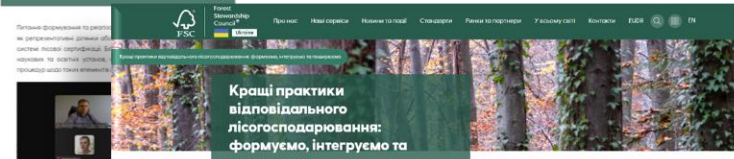
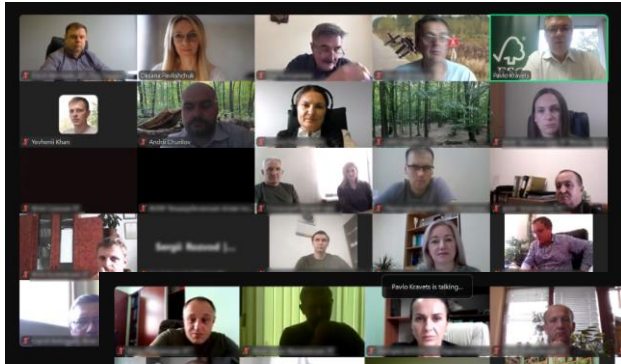

<https://ua.fsc.org/ua-uk/newsfeed/spilni-cinnosti-zacikavlenikh-storin-yak-osnova-prosuvannya-kraschikh-praktik>

Спільні цінності зацікавлених сторін як основа просування кращих практик (квітень 2025 р.)

МЕТА ТА ЕТАПИ ПРОЄКТУ ЩОДО КРАЩИХ ПРАКТИК ВІДПОВІДАЛЬНОГО ЛІСОГОСПОДАРЮВАННЯ

*Науково-практичний семінар
«Процедури щодо цінностей
довідки згідно з FSC® стандартом
системи ведення лісового
господарства для України»
(вересень 2024 р.)*

<https://ua.fsc.org/ua-uk/newsfeed/proceduri-schodo-cinnostey-dovkillya-skladova-udoshkonalennya-vprovadzhennya-fsc-standartu>

*Про апробацію проєктів
процедур щодо цінностей
довідки (вересень –
листопад 2024 р.)*

<https://ua.fsc.org/ua-uk/newsfeed/kraschi-praktiki-vidpovidalnogo-lisogospodaryuvannya-formuemo-integruemo-ta-poshiryuemo>

*Тренінг «Репрезентативні ділянки
аборигенних екосистем: виконання вимог
FSC® стандарту для України» (грудень
2024 р.)*

<https://ua.fsc.org/ua-uk/newsfeed/pro-kraschi-praktiki-schodo-cinnostey-dovkillya-uchasnikam-fsc-treningu>

**ОСНОВА ПРОЄКТІВ
ПРОЦЕДУР ЩОДО
РЕПРЕЗЕНТАВНИХ
ДІЛЯНОК АБОРИГЕННИХ
ЕКОСИСТЕМ (РДАЕ) ТА
ОСОБЛИВИХ ЦІННОСТЕЙ
ДЛЯ ЗБЕРЕЖЕННЯ(ОЦЗ)
ЗГІДНО З FSC
СТАНДАРТОМ ДЛЯ
УКРАЇНИ**

ПРОЦЕСНИЙ ПІДХІД У МЕНЕДЖМЕНТІ ЯК ОСНОВА РОЗРОБЛЕННЯ ПРОЄКТІВ ПРОЦЕДУР ЩОДО РДАЕ ТА ОЦЗ

Системний
підхід

Процесний
підхід

Адаптивний
підхід

Ризик-
орієнтований
підхід

Процедури,
методики,
інструкції, типові
форми –
невід’ємна
складова
документування
процесів.

© Oksana Pavlishchuk

Базується формування процедур на вимогах стандарту ISO 9001 та настановах щодо документації системи управління якістю.

ПРОЦЕДУРИ ЯК ЕЛЕМЕНТ СИСТЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ ЗГІДНО З FSC СТАНДАРТОМ ДЛЯ УКРАЇНИ

ПРОЄКТИ ПРОЦЕДУР ЩОДО РДАЕ ТА ОЦЗ ВІДПОВІДНО ДО ВИМОГ FSC СТАНДАРТУ ДЛЯ УКРАЇНИ:

- відображають послідовність дій для виконання вимог стандарту в частині вказаних цінностей довкілля;

- охоплюють процеси ідентифікації, оцінювання РДАЕ та ОЦЗ, розроблення заходів щодо них, та моніторингу;

- містять камеральну та польову частини та бланки для документування в рамках кожної з них.

Містять ключові терміни та їх означення

Відображають покрокову методику в рамках процесів

Визначають розподіл відповідальності

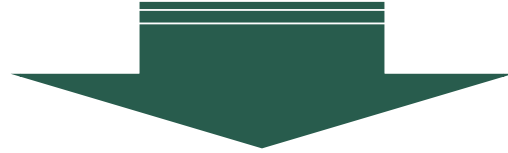
Акцентують на показниках для оцінювання та моніторингу

Конкретизують джерела найкращої доступної інформації

Визначають концептуальні підходи до розроблення заходів

ПРОЦЕДУРИ ЯК ЕЛЕМЕНТ СИСТЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ ЗГІДНО З FSC СТАНДАРТОМ ДЛЯ УКРАЇНИ

ПРОЦЕДУРИ ЩОДО РДАЕ ТА ОЦЗ ВІДПОВІДНО ДО ВИМОГ FSC СТАНДАРТУ ДЛЯ УКРАЇНИ

Визначення повноважень та відповідальності у процесах ідентифікації, оцінювання РДАЕ та ОЦЗ, розроблення заходів щодо них та моніторингу згідно з особливостями організаційної структури одиниці господарювання

Хто відповідає за камеральний етап роботи з джерелами найкращої доступної інформації (аналізує та оцінює дані, робить вибірку)?

Хто відповідає за польовий етап збору даних у рамках визначених процесів (обстежує та оцінює ділянки за визначеними показниками)?

Хто розробляє стратегії та заходи щодо РДАЕ та ОЦЗ та як відбувається їх схвалення?

Хто здійснює моніторинг у польових умовах, узагальнює інформацію, надає пропозиції для коригування системи планування та практики господарювання?

**ЗМІСТ ТА КЛЮЧОВІ
ПОЛОЖЕННЯ
ПРОЄКТУ
ПРОЦЕДУРИ ЩОДО
РЕПРЕЗЕНТАВНИХ
ДІЛЯНОК
АБОРИГЕННИХ
ЕКОСИСТЕМ
ЗГІДНО З FSC
СТАНДАРТОМ ДЛЯ
УКРАЇНИ**

ПРОЄКТ ПРОЦЕДУРИ ЩОДО РЕПРЕЗЕНТАТИВНИХ ДІЛЯНОК АБОРИГЕННИХ ЕКОСИСТЕМ ЗГІДНО З FSC СТАНДАРТОМ ДЛЯ УКРАЇНИ

Приклади термінів, означення яких наведено в проєкті процедури щодо РДАЕ

Екосистема

Аборигенна екосистема
та критерії її виділення

Біотоп

Угруповання

Оселище

Репрезентативна
ділянка

ВИЗНАЧЕННЯ НАЯВНИХ АБОРИГЕННИХ ЕКОСИСТЕМ АБО ТИХ, ЯКІ Б МОГЛИ ІСНУВАТИ У ПРИРОДНИХ УМОВАХ

Приклади джерел найкращої
доступної інформації

Наукові публікації та звіти

Висновки експертів

Результати післяпроєктного моніторингу з ОВД

Матеріали первинного та повторного базового лісовпорядкування

Тематичні онлайн ресурси з питань природно-заповідного фонду України, об'єктів Смарагдової мережі тощо

ПРОЄКТ ПРОЦЕДУРИ ЩОДО РЕПРЕЗЕНТАТИВНИХ ДІЛЯНОК АБОРИГЕННИХ ЕКОСИСТЕМ ЗГІДНО З FSC СТАНДАРТОМ ДЛЯ УКРАЇНИ

КАМЕРАЛЬНИЙ ЕТАП

Порядок дій для визначення наявних аборигенних екосистем або тих, які б могли існувати у природних умовах

Аналіз розподілу земель лісогосподарського призначення за категоріями на основі лісовпорядкувального проекту

Аналіз визначених проєктом процедури показників на рівні виділу для нелісових та лісових угідь у розрізі їхніх категорій

Заповнені бланки є первинною документацією для підтвердження реалізації процесів щодо РДАЕ

Бланк 3. Розподіл площ біотопів одиниці господарювання за типами лісорослинних умов та видами угідь

ТЛУ Трофотопи	А					В					С					D					Загальна площа (га)	Частка від загальної площі (%)			
Гідротопи	0	1	2	3	4	5	0	1	2	3	4	5	0	1	2	3	4	5	0	1			2	3	4
Код біотопу	Площі для біотопів на лісових угіддях (га)																								
Д2.2.2																									
....																									

Бланк 1. Нелісові угіддя одиниці господарювання у розрізі видів

Лісництво:					
Квартал	Виділ	Площа (га)	Тип угідь ¹	Походження рослинного покриву	Код та тип біотопу

¹Тип угідь іноді в таксаційних матеріалах відзначають як категорію земель.

Бланк 2. Лісові угіддя одиниці господарювання у розрізі їхніх видів

Лісництво:											
Квартал	Виділ	Площа (га)	Головна порода	Вік	Повнота	Склад насадження	Характеристика підліску (за наявності)	Тип лісу / ТЛУ	Походження	Категорія лісів	Код та тип біотопу

ПРОЄКТ ПРОЦЕДУРИ ЩОДО РЕПРЕЗЕНТАТИВНИХ ДІЛЯНОК АБОРИГЕННИХ ЕКОСИСТЕМ ЗГІДНО З FSC СТАНДАРТОМ ДЛЯ УКРАЇНИ

КАМЕРАЛЬНИЙ ЕТАП

Порядок дій для виділення РДАЕ у межах одиниці господарювання

Враховуємо низку умов, визначених у проєкті процедури, для виділення РДАЕ в межах лісових та нелісових угідь

Покрокове виділення потенційних РДАЕ по кожному типу біотопу на основі попереднього аналізу для лісових та нелісових угідь

Формуємо повидільний перелік ділянок, перспективних з погляду їх статусу як РДАЕ. У розрізі біотопів розраховуємо частку РДАЕ у структурі земель лісогосподарського призначення. Порівнюємо одержані частки у структурі земель лісогосподарського призначення для РДАЕ та загального переліку біотопів.

Бланк 4. РДАЕ в межах лісових та нелісових угідь одиниці господарювання

Код біотопу / загальна площа	РДАЕ				Офіційний охоронний статус	Висновок	Загальна площа (га)	Частка від загальної структури РДАЕ (%)
	лісництво	квартал	виділ	площа (га)				
На нелісових угіддях								
Б1.1								
....								
На лісових угіддях								
Д2.2.2								
....								

ДОТРИМУЄМОСЬ ПРОПОРЦІЙНОСТІ ПІД ЧАС ВИДІЛЕННЯ РДАЕ!

ПРОЄКТ ПРОЦЕДУРИ ЩОДО РЕПРЕЗЕНТАТИВНИХ ДІЛЯНОК АБОРИГЕННИХ ЕКОСИСТЕМ ЗГІДНО З FSC СТАНДАРТОМ ДЛЯ УКРАЇНИ

ПОЛЬОВИЙ ЕТАП

Бланк 8. Оцінювання потенційних загроз для РДАЕ одиниці господарювання
(заповнюють для нелісових та лісових біотопів для кожної ділянки)

Лісництво:					
Квартал / виділ:					
Код біотопу:					
Потенційні загрози РДАЕ з урахуванням					
1. Пов'язані із забудовою					
1	2	3	4	5	6
2. Пов'язані із сільським господарством:					
1	2	3	4	5	6
3. Пов'язані з енергетичною та видобувною промисловістю:					
1	2	3	4	5	6
4. Пов'язані з об'єктами інфраструктури:					
1	2	3	4	5	6
5. Пов'язані із використанням біологічних ресурсів:					
1	2	3	4	5	6
6. Пов'язані із іншими втручаннями людини:					
1	2	3	4	5	6
7. Пов'язані із змінами природних систем:					
1	2	3	4		
8. Пов'язані із інвазивними та про...					
1	2	3	4		
9. Пов'язані із забрудненням:					
1	2	3	4		
10. Пов'язані із природними явищами:					
1	2	3	4		
11. Інші загрози (вказати):					
1	2	3	4		

Бланк 9. Перелік заходів з відновлення та наближення до природнішого стану РДАЕ та/або пропорційної частини одиниці господарювання для ділянок посередньої збереженості (С)

Лісництво:			
Квартал / виділ:			
Код абсоригенного біотопу, який представляє ділянка:			
Ступінь збереженості:			
Назва заходу	Мета та обґрунтування заходу з погляду критеріїв абсоригенності	Термін проведення заходу	Очікувані результати (якісні та кількісні показники)
....			

Бланк 10. Перелік заходів, спрямованих на посилення функцій РДАЕ, для ділянок доброї збереженості (В)

Лісництво:			
Квартал / виділ:			
Код абсоригенного біотопу, який представляє ділянка:			
Ступінь збереженості:			
Назва заходу	Мета та обґрунтування заходу з погляду критеріїв абсоригенності	Термін проведення заходу	Очікувані результати (якісні та кількісні показники)
....			

Бланк 11. Перелік заходів, спрямованих на збереження РДАЕ для ділянок відмінної збереженості (А)

Лісництво:			
Квартал / виділ:			
Код абсоригенного біотопу, який представляє ділянка:			
Ступінь збереженості:			
Заходи з уникнення або пом'якшення потенційних негативних впливів	Мета та обґрунтування заходу з погляду критеріїв абсоригенності	Термін проведення заходу	Очікувані результати (якісні та кількісні показники)
....			

ПРОЄКТ ПРОЦЕДУРИ ЩОДО РЕПРЕЗЕНТАТИВНИХ ДІЛЯНОК АБОРИГЕННИХ ЕКОСИСТЕМ ЗГІДНО З FSC СТАНДАРТОМ ДЛЯ УКРАЇНИ

ПОЛЬОВИЙ ЕТАП

Система моніторингу щодо РДАЕ у межах одиниці господарювання

Моніторинг стану РДАЕ з урахуванням критеріїв аборигенності екосистем (структура та проєктивне покриття домінантних аборигенних видів рослин-індикаторів, видовий склад представників рослинного та тваринного світу тощо)

Моніторинг заходів щодо РДАЕ на основі показників, які відображають результативність та наслідки заходів

Коригування плану та практики ведення господарства з урахуванням підтримки, збереження та посилення функцій РДАЕ!

Бланк 12. Відображення результатів моніторингу стану РДАЕ одиниці господарювання

Лісництво:				
Квартал / виділ:				
Код аборигенного біотопу, який представляє ділянка:				
Ступінь збереженості:				
Дата опису:				
Критерії	Назва показника та одиниця вимірювання	Значення показника на момент обстеження	Методика для визначення (посилання)	Висновки про характер змін порівняно із попереднім періодом (описати)
Структура та проєктивне покриття домінантних аборигенних видів рослин-індикаторів для відповідного біотопу:				
				
				
.....				

Бланк 13. Відображення результатів моніторингу результативності заходів щодо РДАЕ одиниці господарювання

Лісництво:				
Квартал / виділ:				
Код аборигенного біотопу, який представляє ділянка:				
Ступінь збереженості:				
Назва заходу	Очікувані результати на момент планування	Фактичні результати за матеріалами обстеження 202... року	Висновки про результативність запроваджених заходів та необхідність їх коригування	Висновки про необхідність додаткових заходів
....				

A photograph of a forest waterfall. The waterfall is multi-tiered, cascading over dark, moss-covered rocks. The surrounding forest is dense with vibrant green foliage, including ferns and various trees. The scene is captured from a slightly elevated angle, looking down at the waterfall as it flows into a rocky stream at the bottom.

У яких процесах, визначених FSC стандартом для України в частині РДАЕ, в ДП «Ліси України» та його структурних підрозділах на тепер є потреба в коригуваннях?

Які коригування потрібні?
Які елементи процесів є слабкими?

Що сприятиме належному формуванню та реалізації процесів щодо РДАЕ?

A photograph of a dense forest with tall trees and a pond in the foreground. The pond is covered with a thick layer of green lily pads. The trees have vibrant green leaves, and the overall scene is bright and natural.

**ЗМІСТ ТА КЛЮЧОВІ
ПОЛОЖЕННЯ
ПРОЄКТУ
ПРОЦЕДУРИ ЩОДО
ОСОБЛИВИХ
ЦІННОСТЕЙ ДЛЯ
ЗБЕРЕЖЕННЯ
ЗГІДНО З FSC
СТАНДАРТОМ ДЛЯ
УКРАЇНИ**

ПРОЄКТ ПРОЦЕДУРИ ЩОДО ОСОБЛИВИХ ЦІННОСТЕЙ ДЛЯ ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗГІДНО З FSC СТАНДАРТОМ ДЛЯ УКРАЇНИ

1. Виявлення, реєстрація, картування
ОЦЗ та ОЦЗТ

2. Оцінювання стану та визначення
загроз для ОЦЗ та ОЦЗТ

3. Розроблення та впровадження
стратегій і заходів щодо ОЦЗ та ОЦЗТ

4. Формування та реалізація програми
моніторингу щодо ОЦЗ та ОЦЗТ

5. Коригування системи планування та
ведення господарства з урахуванням
ОЦЗ та ОЦЗТ

**Залучення сторін, чий інтереси
зацеплено, та інших зацікавлених
сторін**

ПРОЄКТ ПРОЦЕДУРИ ЩОДО ОСОБЛИВИХ ЦІННОСТЕЙ ДЛЯ ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗГІДНО З FSC СТАНДАРТОМ ДЛЯ УКРАЇНИ

КАМЕРАЛЬНИЙ ЕТАП

© FSC Ukraine

**Формування на основі різноманітних
джерел найкращої доступної
інформації базових відомостей про
потенційні ОЦЗ у розрізі їхніх
категорій та їх відображення на
картографічних матеріалах!**

Наукові публікації та звіти

Висновки експертів

Звіт з ОВД та результати післяпроектного
моніторингу

Охоронні зобов'язання

Матеріали первинного та повторного базового
лісовпорядкування

Тематичні онлайн ресурси щодо природно-
заповідного фонду України, об'єктів Смарагдо-
вої мережі, глобального біорізноманіття тощо

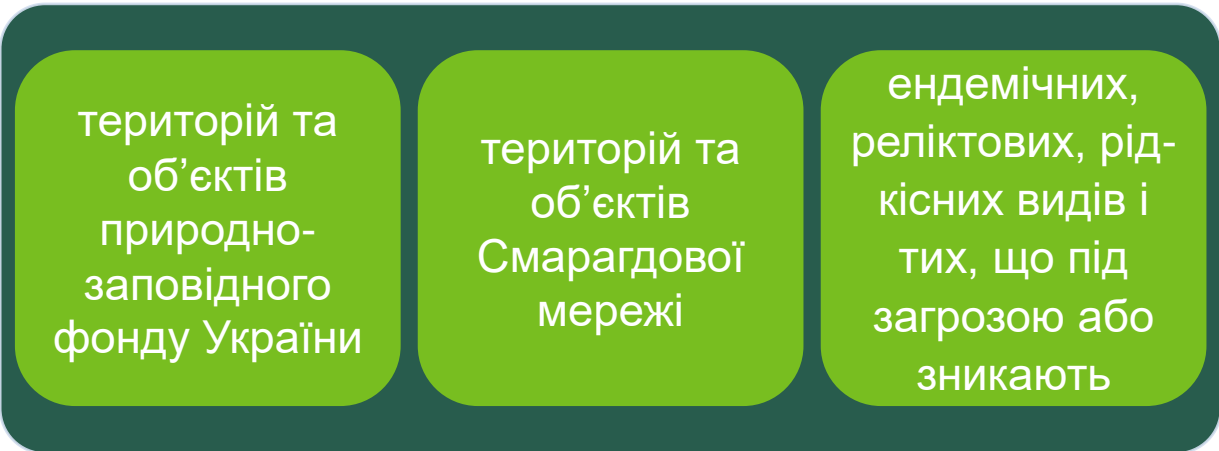
Червона та Зелена книги України

Методика визначення належності лісових тери-
торій до пралісів, квазіпралісів і природних лісів

ПРОЄКТ ПРОЦЕДУРИ ЩОДО ОСОБЛИВИХ ЦІННОСТЕЙ ДЛЯ ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗГІДНО З FSC СТАНДАРТОМ ДЛЯ УКРАЇНИ

КАМЕРАЛЬНИЙ ЕТАП

Ідентифікація **ОЦЗ 1**: оцінюємо наявність у межах одиниці господарювання

Бланк 1. Наявні у межах одиниці господарювання об'єкти та території ПЗФ України

Назва та категорія об'єкту або території ПЗФ	Площа (га)	Рік створення	Мета створення	Інформація щодо наявної цінності, яку взято під охорону (описати)	Додаткова інформація про цінність території (описати відомі факти)

Бланк 3. Потенційно наявні у межах одиниці господарювання представники ендемічних, реліктових, рідкісних видів та видів, що перебувають під загрозою, або зникають

Назва виду	Документ, яким охороняється (охоронний статус)	Трапляння природними зонами України	Вимоги до оселища або місцезростання (за даними з ЧКУ та інших джерел)	Відомі факти трапляння (хто, коли і де зафіксував)	Наявність місць потенційно важливих для виду
Рослинний світ (рослини, гриби)					
Тваринний світ					

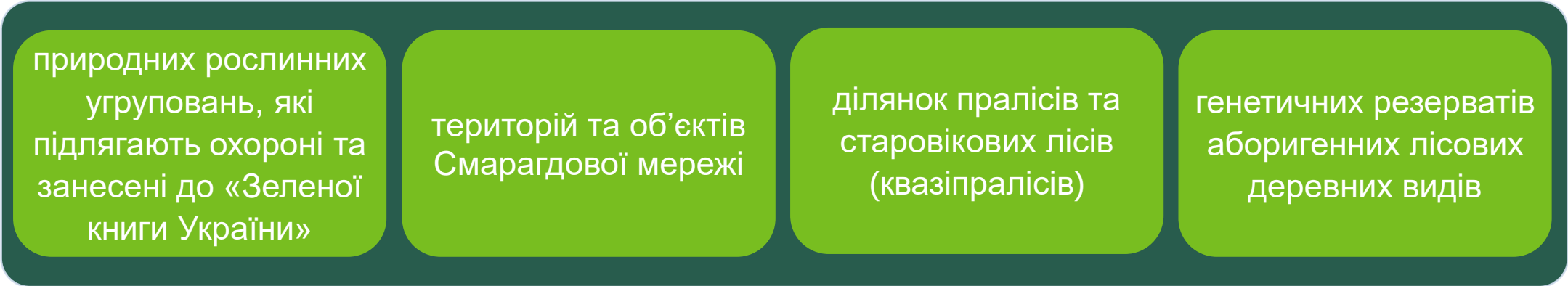
Бланк 2. Наявні у межах одиниці господарювання представники біорізноманіття, що охороняються на об'єктах та територіях Смарагдової мережі (Emerald Network)

Назва та код об'єкту Смарагдової мережі	Площа загальна / у межах одиниці господарювання (га)	Види, що потребують збереження (орієнтовна чисельність)	Додаткова інформація про реєстрацію видів, що потребують збереження
		згідно з паспортом об'єкту	хто, коли і за яких умов зустрічав

ПРОЄКТ ПРОЦЕДУРИ ЩОДО ОСОБЛИВИХ ЦІННОСТЕЙ ДЛЯ ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗГІДНО З FSC СТАНДАРТОМ ДЛЯ УКРАЇНИ

КАМЕРАЛЬНИЙ ЕТАП

Ідентифікація **ОЦЗ 3**: оцінюємо наявність у межах одиниці господарювання

Бланк 4. Потенційно наявні у межах одиниці господарювання місцезростання рослинних угруповань, які підлягають охороні та занесені до «Зеленої книги України»

Назва угруповання	Поширення в Україні	Екологічні умови існування (фізико-географічні умови)	Види-домінанти (формують асоціації)	Типові види-індикатори (флористичне ядро)	Відомі факти трапляння (лісництво, квартал, виділ)

Бланк 6. Наявні у межах одиниці господарювання ділянки пралісів та старовікових лісів (квазіпралісів)

Категорія ділянки (праліс, старовіковий ліс (квазіпраліс))	Офіційний статус (наявний, вказати коли і ким надано; або відсутній)	Лісництво, квартал, виділ	Площа, га	Лісоутворюючий вид (головна порода)	Тип лісу	Біотоп

Бланк 7. Наявні у межах одиниці господарювання генетичні резервати аборигенних лісових деревних видів

Назва генетичного резервата	Лісництво (квартал/виділ)	Площа, га	Рік створення	Мета створення

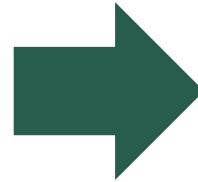
Бланк 5. Наявні у межах одиниці господарювання біотопи з резолюції 4 до Бернської конвенції, що охороняються у межах об'єктів та територій Смарагдової мережі (Emerald Network)

№	Код об'єкту Смарагдової мережі	Назва об'єкту Смарагдової мережі		Доступ за покликанням	Площа загальна / у межах одиниці господарювання (га)		
		Назва біотопу за		Орієнтовна площа (га)	Додаткова інформація про реєстрацію біотопів, що потребують збереження		
		EUNIS	Національний каталог біотопів, 2018		Лісництво:	Квартал:	Виділ:

ПРОЄКТ ПРОЦЕДУРИ ЩОДО ОСОБЛИВИХ ЦІННОСТЕЙ ДЛЯ ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗГІДНО З FSC СТАНДАРТОМ ДЛЯ УКРАЇНИ

КАМЕРАЛЬНИЙ ЕТАП

Ідентифікація **ОЦЗ 4**: оцінюємо
наявність у межах одиниці
господарювання

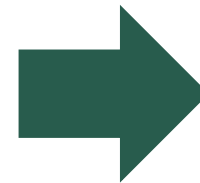
захисних лісів

особливо
захисних лісових
ділянок

Бланк 8. Наявні у межах одиниці господарювання захисні ліси та
ОЗЛД

Категорія об'єкту	Лісництво (квартал/виділ)	Площа (га)	Захисна функція, яка виконується насадженнями	Додаткова інформація про цінність території (описати відомі факти)

Ідентифікація **ОЦЗ 5**: оцінюємо
наявність у межах одиниці
господарювання

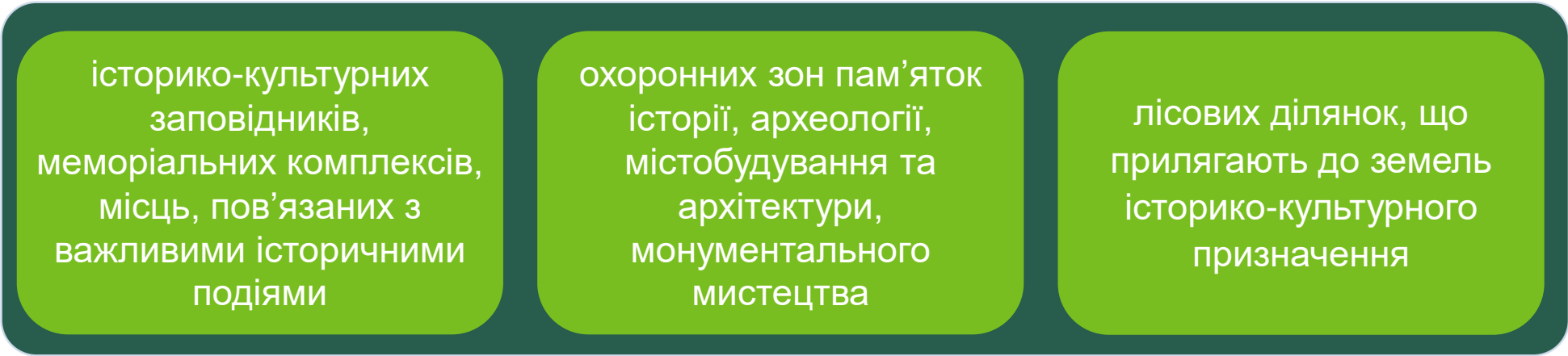
ділянок та ресурсів, визначальних
для задоволення основних потреб
місцевих громад (наприклад, у
засобах для існування, лікування,
харчування, забезпечення водою)

Бланк 9. Потенційно наявні у межах одиниці господарювання
ділянки та ресурси, визначальні для задоволення потреб місцевих
громад відповідно до ОЦЗ 5

Назва об'єкту	Лісництво (квартал/виділ)	Площа (га)	Цінність об'єкту або ресурсу	Значимість об'єкту або ресурсу для громади	Результат консультації з місцевими громадами

ПРОЄКТ ПРОЦЕДУРИ ЩОДО ОСОБЛИВИХ ЦІННОСТЕЙ ДЛЯ ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗГІДНО З FSC СТАНДАРТОМ ДЛЯ УКРАЇНИ

Ідентифікація **ОЦЗ 6**: оцінюємо наявність у межах одиниці господарювання

Бланк 10. Наявні у межах одиниці господарювання культурні цінності, території, потенційно належні до ОЦЗ 6

Назва об'єкту (категорія)	Лісництво (квартал/виділ)	Площа (га)	Історико-культурне, релігійне та інше значення	Додаткова інформація про цінність території (описати відомі факти)

ПРОЄКТ ПРОЦЕДУРИ ЩОДО ОСОБЛИВИХ ЦІННОСТЕЙ ДЛЯ ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗГІДНО З FSC СТАНДАРТОМ ДЛЯ УКРАЇНИ

ПОЛЬОВИЙ ЕТАП

Підсумок інформації про наявність ОЦЗ та ОЦЗТ й потенційні загрози для них за результатами камерального та польового етапів

Розроблення стратегій та заходів щодо підтримки та/або збагачення ОЦЗ та ОЦЗТ на основі запобіжного підходу

Коригування господарської діяльності з урахуванням виявлених ОЦЗ та ОЦЗТ

Бланк 20. Перелік та опис ОЦЗ та ОЦЗТ, від яких вони залежать, у межах одиниці господарювання

№	Назва та опис ОЦЗ	Критерії виділення	Назва ОЦЗТ (якщо є) / лісництво, квартал, виділ	Площа, га	Дата виділення	Дата повторної перевірки
ОЦЗ 1: Видове різноманіття. Концентрації біологічного різноманіття, включно з ендемічними, рідкісними видами і видами, що перебувають під загрозою, або зникають, які є істотними на світовому, регіональному або національному рівнях.						
ОЦЗ 3: Екосистеми та оселища. Рідкісні й такі, що перебувають під загрозою або зникають екосистеми, оселища або рефугіуми.						
ОЦЗ 4: Критичні послуги екосистем. Основні послуги екосистем у критичних ситуаціях, включно з захистом водозборів і запобіганням ерозії вразливих ґрунтів і схилів.						
ОЦЗ 5: Потреби громади. Ділянки та ресурси, визначальні для задоволення основних потреб місцевих громад або тубільних народів (наприклад, у засобах для існування, лікування, харчування, забезпечення водою), визначені шляхом залучення цих громад або тубільних народів.						
ОЦЗ 6: Культурні цінності. Ділянки, ресурси, оселища та ландшафти світового або національного культурного, археологічного або історичного значення та/або критичної культурної, екологічної, економічної чи релігійної / священної важливості для традиційних культур місцевих громад або тубільних народів, визначені шляхом залучення цих місцевих громад або тубільних народів.						

Бланк 21. Оцінювання потенційних загроз для ОЦЗ та ОЦЗТ, від яких вони залежать, у межах одиниці господарювання

№	Назва ОЦЗ	Розташування			Потенційні загрози для ОЦЗ та ОЦЗТ					
		Лісництво	Квартал	Виділ	1	2	3	4	5	6
ОЦЗ 1: Видове різноманіття. Концентрації біологічного різноманіття, включно з ендемічними перебувають під загрозою, або зникають, які є істотними на світовому, регіональному або н:										
ОЦЗ 3: Екосистеми та оселища. Рідкісні й такі, що перебувають під загрозою або зникають е										
ОЦЗ 4: Критичні послуги екосистем. Основні послуги екосистем у критичних ситуаціях, включно із захистом водозборів і запобіганням ерозії вразливих ґрунтів і схилів.										
ОЦЗ 5: Потреби громади. Ділянки та ресурси, визначальні для задоволення основних потреб місцевих громад або тубільних народів (наприклад, у засобах для існування, лікування, харчування, забезпечення водою), визначені шляхом залучення цих громад або тубільних народів										
ОЦЗ 6: Культурні цінності. Ділянки, ресурси, оселища та ландшафти світового або національного культурного, археологічного або історичного значення та/або критичної культурної, екологічної, економічної чи релігійної / священної важливості для традиційних культур місцевих громад або тубільних народів, визначені шляхом залучення цих місцевих громад або тубільних народів.										

Бланк 22. Планування стратегій господарювання та заходів щодо підтримки та/або збагачення ОЦЗ та ОЦЗТ у межах одиниці господарювання

Назва ОЦЗ, їх опис та розташування						Стратегії щодо підтримки та збагачення ОЦЗ та ОЦЗТ	Заходи щодо підтримки та збагачення ОЦЗ та ОЦЗТ
назва ОЦЗ	опис ОЦЗ	лісництво	квартал	виділ	площа, га		
ОЦЗ 1: Видове різноманіття. Концентрації біологічного різноманіття, включно з ендемічними, рідкісними видами і видами, що перебувають під загрозою, або зникають, які є істотними на світовому, регіональному або національному рівнях.							
ОЦЗ 3: Екосистеми та оселища. Рідкісні й такі, що перебувають під загрозою або зникають екосистеми, оселища або рефугіуми.							
ОЦЗ 4: Критичні послуги екосистем. Основні послуги екосистем у критичних ситуаціях, включно із захистом водозборів і запобіганням ерозії вразливих ґрунтів і схилів.							
ОЦЗ 5: Потреби громади. Ділянки та ресурси, визначальні для задоволення основних потреб місцевих громад або тубільних народів (наприклад, у засобах для існування, лікування, харчування, забезпечення водою), визначені шляхом залучення цих громад або тубільних народів.							
ОЦЗ 6: Культурні цінності. Ділянки, ресурси, оселища та ландшафти світового або національного культурного, археологічного або історичного значення та/або критичної культурної, екологічної, економічної чи релігійної / священної важливості для традиційних культур місцевих громад або тубільних народів, визначені шляхом залучення цих місцевих громад або тубільних народів.							

ПРОЄКТ ПРОЦЕДУРИ ЩОДО ОСОБЛИВИХ ЦІННОСТЕЙ ДЛЯ ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗГІДНО З FSC СТАНДАРТОМ ДЛЯ УКРАЇНИ

ПОЛЬОВИЙ ЕТАП

Бланк 23. Результати моніторингу стану ОЦЗ та ОЦЗТ, від яких вони залежать, у межах одиниці господарювання

Об'єкт, визначений як ОЦЗ, та його категорія:			
Дата першого обстеження:			
Дата поточного обстеження:			
Лісництво:		Квартал:	
Виділ:		Площа (га):	
Показники для моніторингу відповідно до категорії ОЦЗ:			
Висновок про стан ОЦЗ та ОЦЗТ (за категоріями):			

Бланк 24. Результати моніторингу стратегій господарювання та заходів щодо підтримки та/або збагачення ОЦЗ та ОЦЗТ у межах одиниці господарювання

№	Назва та опис ОЦЗ	Об'єкт та/або місце розташування (лісництво, квартал/ виділ) ОЦЗ	Запроваджені заходи щодо підтримки та збагачення ОЦЗ та ОЦЗТ	Оцінка дієвості запроваджених заходів у досягненні їхньої мети	Зміни ОЦЗ та в межах ОЦЗТ, які свідчать про ефективність заходів	Оцінка дієвості запроваджених стратегій щодо ОЦЗ та ОЦЗТ
ОЦЗ 1: Видове різноманіття. Концентрації біологічного різноманіття, включно з ендемічними, рідкісними видами і видами, що перебувають під загрозою, або зникають, які є істотними на світовому, регіональному або національному рівнях.						
ОЦЗ 3: Екосистеми та оселища. Рідкісні й такі, що перебувають під загрозою або зникають екосистеми, оселища або рефугіуми.						
ОЦЗ 4: Критичні послуги екосистем. Основні послуги екосистем у критичних ситуаціях, включно із захистом водозборів і запобіганням ерозії вразливих ґрунтів і схилів.						
ОЦЗ 5: Потреби громади. Ділянки та ресурси, визначальні для задоволення основних потреб місцевих громад або тубільних народів (наприклад, у засобах для існування, лікування, харчування, забезпечення водою), визначені шляхом залучення цих громад або тубільних народів.						
ОЦЗ 6: Культурні цінності. Ділянки, ресурси, оселища та ландшафти світового або національного культурного, археологічного або історичного значення та/або критичної культурної, екологічної, економічної чи релігійної / священної важливості для традиційних культур місцевих громад або тубільних народів, визначені шляхом залучення цих місцевих громад або тубільних народів.						

У яких процесах,
визначених FSC
стандартом для України
в частині ОЦЗ, в ДП
«Ліси України» та його
структурних підрозділах
натепер є потреба в
коригуваннях?

Які коригування
потрібні?

Які елементи процесів є
слабкими?

Що сприятиме
належному
формуванню та
реалізації процесів
щодо ОЦЗ?

© Petro Diachuk

© Oksana Pavlishchuk

The FSC Forest Stewardship Standard for Ukraine FSC-STD-UKR-01.1-2024 V 1-1. URL: <https://fsc.org/en/document-centre/documents/resource/428> (переклад на укр. мову доступний з адреси <https://ua.fsc.org/ua-uk/forest-management-certification>).

Посібник з питань практичної реалізації FSC® національного стандарту системи ведення лісового господарства для України / Бондарук Г. В. та ін.; за ред. П. В. Кравця. 2021. 172 с. URL: <https://ua.fsc.org/ua-uk/forest-management-certification>.

Pavlishchuk O., Kravets P., Churilov A. Integration of Environmental Values into the Management System of Forestry Enterprises in Accordance with the Requirements of Forest Certification. *Ukrainian Journal of Forest and Wood Science*. 2022. Vol. 13, № 4. P. 84-95. DOI: 10.31548/forest.13(4).2022.84-95.

ДСТУ ISO 9001:2015. Системи управління якістю. [Чинний від 2016-07-01]. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 22 с.

Національний стандарт України. Настанови з розроблення документації системи управління якістю (ISO/TR 10013:2001, ЮТ). [Чинний від 2003-11-28]. Київ : Держспоживстандарт України, 2004. 15 с.

Дякуємо за увагу !
